

GORIŠKI LIST

«Goriški list» izide vsako sredo in soboto zjutraj. —
Uredništvo v Gorici, Corso Verdi števil. 47.
Telefon števil. 292.

Gorica, dne 29. julija 1944.

Oglasi se zaračunavajo po ceniku.
Bančni konto pri Cassa di Risparmio
Gorica.

Slovenska akademija

Vsi Slovenci v Gorici z ne-
strpnostjo čakamo 6. avgust,
ko bo naša mladina na prvi
slovenski akademiji pokazala
sad svojega dela. Prepričani
smo, da bo to velik praznik,
ko bomo z odra zopet slišali
lepo slovensko govorico in pe-
sem.

Göbbels nemškemu narodu

Berlin, 28. julija.

Vsa Nemčija in tudi vse
Jadransko področje je sledilo
velikemu govoru ministra
Göbbelsa, s katerim je isti
neusmiljeno ožigosal atentat
na Hitlerja in pritisnil njega
izvršiteljem pečat izdajalcev.
Radi omejenega prostora ne
moremo priobčiti obširnega
ministrovega govora, vendar
pa bomo skušali podati vsaj
izvleček.

Göbbels izjavlja, da mu ni
treba ničesar prikrivati, ker
dogodki govore dovolj jasno.
Nemški narod je ravno radi
tega dogodka še bolj svest
končne zmage, ker vidi v
vsem prst božji. Atentat ni
imel nikakega uspeha, ne vo-
jaškega, ne političnega. No-
beden pravi sodelovalec v
glavnem stanu ni sodeloval
pri atentatu, vsi zločinci so
bili rezervni oficirji, ki so že
zdavnaj odložili vojaško suk-
njo ali bili celo k temu prisil-
jeni. Torej suhe veje na dre-
vesu nemškega naroda. Gard-
ni bataljon je že poskrbel, da
so te veje bile takoj uničene.
Vsa vojaška in civilna sila,
kakor tudi strankini odredi so
takoj nastopili, da se čim pre-
je iztrebi izdajalska klika, ki
pa ni mogla niti ovirati tega
dela. Glavni zločinci so že
prejeli svoje plačilo. Minister
opisuje figure vseh zarotni-
kov, katerim na čelu je bil ge-
neral, ki ga je vrhovno povelj-
stvo že odstavilo radi nespo-
sobnosti na vzhodni fronti.
Dokazano je, da so ti zarotni-
ki bili v zvezi s sovražnikom.
Toda sovražniki se motijo,
ako mislijo, da morejo tu igra-
ti, kakor v Italiji z Badogli-
jem.

Poslužil se bom vseh sred-
stev — pravi nadalje Göbbels
— in meni poverjene oblasti,
da pravično razdelim breme
te vojne in da prisilim vse, ki
so tega zmožni, da dovršijo
delo, ki jim bo zaupano. Mi-
slim, da bomo s tem zadostno
povzdignili našo vojno mo-
ralo. Milijoni ljudi bo temu
pozivu dali pozitiven odgovor.
Treba bo morda še dolgo ča-
kati, navsezadnje pa bomo
vendar šli preko vseh zaprek
in premagali vse težave.

Odločilno je v tej situaciji
dejstvo, da stoji neprijatelj
sedaj pred najem povsem no-
vim položajem in ni nikakor
pripravljen nanj. Ako danes
angleška javnost na ves glas
zahteva obrambnih sredstev
proti »V I«, je to povsem ra-
zumljivo, ker to orožje križa
račune vsemu dosedanjemu
obrambnemu sistemu. Prišla
pa bodo še nova orožja. Upo-
rabili jih bomo na raznih voj-
nih področjih. Nekatera so že
prestala eksperimentalno fa-

Na evropskih bojiščih

Caen - trdna postojanka - Ofenziva v Norman- diji - Boj za Firenco in sovražnikove izgube - Ob- rambni boji na 1500 km dolgi fronti na vzhodu

Iz današnjih vojnih poročil
posnemamo:

Južno od mesta Caen so
nemške čete zavzele nekaj
prej izgubljenih postojank in
se v teh dobrih utrdbah, tako
da so vzdržale zelo močne na-
pade sovražnika. Oklopni od-
redi pri Caenu so bili razbiti
po živahnem topniškem ogn-
ju. Pri Caumontu se je sov-
ražniku posrečilo nekaj vdor-
ov. Pri tem je bilo uničenih
45 oklopnikov in vdor zaje-
zen. V področju Saint L. na-
padajo Amerikanci. Ti so s
pomočjo pehote in 20 oklop-
nikov prodre do področja
Canisy. Pet oklopnikov je bi-
lo uničenih. Tudi pri Mari-
gny divjajo hudi boji. Pri Pe-
riers odbijajo Nemci vse na-
pade. Nemško letalstvo napa-
da postojanke pri Caenu in
pomorske vojne cilje pri
Cherbourg. Sestreljenih je
bilo 11 sovražnih letal.

40 teroristov je padlo v bo-
jih na francoskem ozemlju.

Obstreljevanje Londona z
»V I« se nadaljuje.

V Italiji se je južno od me-
sta Firence vsi napori sovra-
znika, da prodre v nemško boj-
no črto, izjalovili. Pri napadih,

ki so se ponavljali ves dan, je
sovražnik uporabljal pehoto,
oklopnike, topništvo in močne
odrede letalstva. Le v vasi Fi-
gline se mu je posrečilo na-
predovati, a je bil tudi tu kmalu
ustavljen.

Tudi na vzhodni fronti se
vrstijo napadi za napadi. Pri
Stanislavovu in Lvovu so
sovjeti imeli izredno težke iz-
gube. Mestno središče Lvova
se še brani. Lublin je prešel v
roke sovražnika. Na obeh
straneh Brest-Litovska in pri
Bjalistoku so bili vsi prodorni
poizkusi sovražnika razbiti. V
področju mesta Ponviš so še
v teku težke borbe z oklepniki.
Med Dvinaburgom in fin-
skim zalivom se rušijo krvavi
napadi boljševikov. Preveč iz-
postavljeno mesto Narva je
bilo po uničenju vseh za voj-
no važnih priprav načrtno iz-
praznjeno in prešlo v roke so-
vražnika. Tako skrajšana
fronta je vzdržala vse nadalj-
nje napade sovražnika.

Od 24. junija do 24. julija
je bilo uničenih na severnem
predelu vzhodne fronte 924
sovražnih oklopnikov. Močni
odredi bojnega letalstva so
novsod posegala v težišča bo-

jev in razprševala sovražne
kolone. 35 oklopnikov in na-
400 letal je bilo pri tem uni-
čenih. To noč so težki nemški
bombniki napadali sovražne
rezerve v področju mesta Lu-
blin.

Severnoameriški bombniki
so bombardirali kraje v južo-
zpadni Nemčiji in v Romu-
niji. Zračna bramba je sestrelila
42 napadalcev, med temi
35 štirimotornih bombnikov.
Pretekle noči je bil bombardir-
an Hamburg in Tilsit. 9
bombnikov je bilo pri tem
uničenih.

Gorica, 28. julija. - V. R. -
Razen na vzhodu, kažejo vse
fronte znake nekake stabilno-
sti. Poročila ne prinašajo ni-
kakih presenečenj. Pri Caenu
si angloamerikanske čete lo-
mijo zobe, v Italiji polzevo
nomikanje fronte tudi doka-
zuje moč brambe — le Sovjeti
so nekoliko napredovali.
Glavni cilj vseh sovražnikov
Nemčije — zlom njene od-
porne sile — pa je danes tako
daleč kot včeraj. Še je nem-
ška vojna bilanca aktivna in
dokler še bo, se sovražnik ne
more ponašati z ničemer, ra-
zen s strašnimi izgubami.

Rojstni dan vrhovnega komisarja

Pokrajinski vodja dr. Rai-
ner, vrhovni komisar na ope-
rativnem področju Jadranske-
ga primorja, je včeraj dopol-
nil enainštirideseto leto.

Draginja v Rimu

Lisbona, 28. jul. Iz zaneslji-
vih virov se doznavajo, da so
cene po okupaciji poskočile
za nad 800 od sto, dočim so
bile plače in mezde povišane
za največ 180 od sto, kar zelo
vpliva na življenjske pogoje
rimskega prebivalstva. Tudi
imovitejši krogi si pa niso na
boljšem, ker mnogih življenj-
skih potrebščin sploh ni mo-
goče najti. Zalaganje mesta
Rima je namreč problem, ki
ga ni lahko rešiti in Anglo-
amerikanci imajo sedaj drugo
po glavi, ker so jim pač vsa
prometna sredstva nujno po-
trebna za važnejše vojne ci-
lje.

zo. Videl sem jih in moje sr-
ce je pri tem zastalo. Nikakor
pa nemški narod nima nam-
na upati le na moč novega o-
rožja. To bi moglo le oslabilo
našo nacionalno moč. Ne sa-
mi vojaški faktorji, ne gospo-
darski, ne politični niso do-
volj. Le združitev teh sil jam-
či uspeh.

Minister zaključuje: Bog ho-
če, da si zmago zaslužimo, da
nama nekega dne pokloni la-
vor zmage. Delajmo za to in
glejmo z zaupanjem v bo-
dočnost.

„Jamstvo“ Poljski in Moskva

Moskva je priznala tako-
imenovani »poljski osvobodil-
ni odbor«, kateremu med dru-
gimi pripada tudi zloglasna
komunistinja Wanda Wasi-
levska in to ne da bi se prej
posvetovala s svojimi zavez-
niki. To se pravi, da je Sovjet-
ska že vpostavila na zasedeni
Poljski sovjete, kar bi moralo
biti v pouk vsem državam.
Ne le to. Upravičeno se sedaj
svet vprašuje, kaj je s toliko
opevanim angleškim jam-
stvom? Res je sicer, da ne
Angleška ne Amerika nista
priznali tega odbora, toda to
kvečjemu še poslabša polo-
žaj, ker dokazuje, da se očka
Stalin nič kaj preveč ne zme-
ni za svoja zaveznika in da je
vse besedičenje angloameri-
ških demokratov le žabje brb-
ljanje. Stalin gre svojo pot —
Roosevelt in Churchill pa
smeta le gledati.

Priznanje Stimsona

Lisbona, 28. julija. Stimson
je ob povratku z italijanske
fronte izjavil, da ni še nikakih
znakov, da bodo nemške o-
borožene sile kmalu popusti-

le. Zato se mu zdijo vsa opti-
mistična predvidevanja Chur-
chilla v tem smislu preuranje-
ne in neumestne. Izjave Stim-
sona, se napravile po vsem an-
gleškem svetu porazen vtis.

Zarotniki 20. julija

Berlin, 28. julija. Zarotniki
proti Hitlerju, ki jih je Göb-
bels ožigosal v svojem govo-
ru, so general Olbricht, ki je
bil ustreljen, bivši načelnik
štaba, generalmajor Beck, ki
je izvršil samomor tekem are-
tacije in generalmajor Höp-
pner, ki je aretiran in čaka
sodbe. (Stefani).

Angliji manjka delavcev

Amsterdam, 28. jul. Britan-
ska poročevalska služba jav-
lja: Ko je bilo sedaj iz london-
skega mestnega področja eva-
kuiranih 133.000 žena in otrok,
se bodo pričela očiščevalna
dela. Večina Londončanov spi
v zakloniščih, ki so po hišah
ali izven njih. Kakor pričaku-
jejo, bo do konca tedna eva-
kuiranih 170.000 ljudi.

Slovenci - Primorci!

Vašim svojcem in prijateljem, ki so v vojaških enotah
izven Slovenskih narodnih straž ter onim, ki so zaposleni
po drugih deželah Evrope, omogočite zvezo z domom. Poši-
ljali jim bomo brezplačno naš list.

Čim prej nam sporočite naslov svojih dragih, tem prej
boste razveselili svojega človeka, ki bo srečen, ko bo čut
glas domače grude!

Naslove pošljite na upravo »Goriškega lista«, Gorica.

Laži komunistične propagande

Vrhovno pravilo, kadar po-
bereš letak, je: *ne verjemi*. Če
si tako neveren, da propagan-
di, ki se je sto in stokrat iz-
kazala kot lažniva, še vedno
verjameš, potem tega člančiča
ne beri naprej, a tudi komuni-
stični letak, ki si ga pobral, za-
vrzi. Če si pa spoznal duha ča-
sa in nasprotnika, potem veš,
da mu je po lastnih izjavah
laž dovoljeno orožje, če more
kakor koli koristiti njegovim
željam in načrtom. Število
neumnih je neizmerno: pripo-
veduj jim še tako bedaste iz-
mišljotine, vselej bo nekaj
obviselo. Z njimi računa na-
sprotnikova propaganda, saj
ti določajo javno mnenje.

Ti si se že prebudil iz nar-
koze komunističnih trikov.
Veš, da je »raj na zemlji«
propagandna laž, limanice, ki so
od začetka poglavitno orožje
komunizma; veš, da je »osvo-
boditev«
propagandna laž, ki jo je
narekoval čas in polo-
žaj našega naroda. Veš, da si
nasprotnik vselej izbere tisto
geslo, ki najbolj vleče. V tem
moramo izreči komunizmu
pač priznanje: v izmišljanju
aktualnih in zaeno mikavnih
propagandnih laži so nenad-
kriljivi. Otroci teme...

Laž je dvorezno orožje.
Zlasti, kadar je predebela, te-
meljito razgali nasprotnika,
pa ga tudi rani. Laž je izda-
jalska. Brž ko si neobčutljiv
za njen strup, ti kakor v zrea-
lu pokaže skrite namene ti-
stega, ki jo uporablja.

Preuči tendenco in način
propagande. Izvedel boš, če
znaš brati med vrstami, 1) na-
črte in želje nasprotnika, 2)
fazo, v kateri se nahaja.

Vzemi za primer v roko le-
tak primorske OF, ki trdi, da
se domobranci bore na zahod-
ni fronti. Veš, da je to laž in
nesmisel. Vprav bistveno za
domobrance in narodne stra-
že je, da se bore na domači
zemlji za svoje domove. Žal
je ta njihov boj vedno bolj
potrben, ko se že iztreblje-
ne partizanske tolpe spet
množe s hrvatskimi in itali-
janskimi partizani. Domo-
brancev čaka na slovenski
zemlji še velika naloga, zato
jim je dolžnost, da se ne ga-
nejo s svojega mesta. Niti en
domobranec ni bil poslan ne
na zahodno ne na južno ali
vzhodno fronto.

Ko si to razmisliš, sežeš lah-
ko po resnici, ki je skrita v
tem gnezdu laži. Kaj hoče na-
sprotnik? Kolikokrat je želja
mati kake nepremišljene laži!
Komunisti bi kajpak radi vi-
dela, da bi se domobranci šli
boriti na tuje fronte. Kot so
se lani poskušali iznebiti svo-
jih nasprotnikov, ko so jih v
dogovoru z badoljevskimi o-
blastmi pošiljali v internacijo,
tako bi se jih radi iznebili se-
daj, s tem da bi jih poslali
drugam na fronto. To je seve-
da račun brez krčmarja!

Drugo, kar lahko razbereš
iz te laži, je hotena tendenca,
izpodbiti domobranstvu tla,
vzeti mu čast, vzeti mu to,
kar pove že njegovo ime, vze-
ti mu razlog obstoja. Če do-
mobranci res zapuščajo do-
movino, niso več domobranci.

To naj bi bil udarec v mozeg. V treh letih se partizanom ni posrečilo prepričati ljudi, da se bore za narod in domovino. Vkljub vsem lažem je bila vsakomur jasna razlika: domobranstvo varuje domove, partizanstvo jih ruši. S taktiko takšnih laži torej partizani spet pričajo proti sebi: ko bi bil njihov »osvobodilni« boj dejstvo, jim ne bi bilo treba tako očitno lagati. Tako partizanska propaganda indirektno prizna, da je ravno domobranstvo tista edina si-

la, ki daje življenja za boljšo bodočnost naroda.

Po načinu propagande lahko razbereš tretje. Kadar je nasprotnik prisiljen posluševati se tako neumnih in preočitih laži, se pravi, da je tik pred obupom. Vsaka propaganda laž mora imeti videz verjetnosti, sicer je brez smisla. Ta zadnja laž videza verjetnosti nima več, zato je dokaz, da je partizanstvo v položaju lažnika, ki že razkrinkan laže samo še iz obupa.

KULTURNI OBZORNIK

Slovenščina - uradni jezik

Pojem in važnost uradnega jezika se v teku let in po okolnosti spreminja. Vse drugačnega pomena je bil uradni jezik za majhne in nerazvite narode, ko so začeli samostojno politično življenje kot za velike narode stoletne politične preteklosti. Včasih je uradni jezik istoveten s knjižnim ali ga celo nadomešča. Spet pa so narodi, ki uradnega jezika nimajo, hodisi po krivdi kulturne zaostalosti ali pa po krivdi zunanega pritiska, ki mu uradovanja v domačem jeziku ne dovoljuje.

Slovenščina je brez vsakega dvoma visoko razvit jezik z bogato literarno tradicijo, z bogatim besedjem in izraznostjo. Slovenščina kot knjižni jezik po gibčnosti, lepoti in sinonimičnim preobiljem pravičnejše zaostaja za jeziki najkulturnejših narodov. Samo en dokaz za to: Župančičevi prevodi Shakespearea, čigar besedni zaklad je nepregleden. Da celo: Shakespeare slovi na germanskem, keltskem in romanskem besedišču, medtem ko je Župančič čisto slovenski. Ni starodavna naša književnost, tudi sodobni pisec se mora za izraze boriti, a jezik sam ima v sebi moč, izraziti najfinejša čustvena in miselna odtenke.

Edino kjer slovenščina zaostaja, je tehnično izrazoslovje. Napor v preteklih desetletjih je v veliki meri veljal prav tej strani jezika. Če ni bil povsem kronan z uspehom, leži krivda prav v tem, ker Slovenci kot majhen narod tehnične nimamo razvite in smo zato nujno navezani na prevajanje in posnemanje tujih nazivov, namesto da bi ustvarjali nove, lastne izraze.

Slovenščina kot uradni jezik pa je domala istoveten v knjižnim ali »šolskim«. Sploh ne obstoji vprašanje, ali je

slovenščina zmožna biti uradni jezik. Slovenski uradni jezik resda ne tvori svoje skupine, a to mu je le v prid, kajti to se pravi, da ni pokvarjen s pisarniškiimi spački, ki jih od kulturnih evropskih jezikov prav do kitajskih pismenk lahko opazuješ. Vprašanje je samo, koliko se sposobnost in pravica naroda, izražati se v svojem jeziku, upošteva v javnosti. Pravica pravim, ki spada med naravne pravice narodov. Prepovedovati ali onemogočiti narodu, da uporablja svoj jezik tudi zunaj domače hiše, je zločin. Saj narod ni vsota posameznikov, marveč občestvo, ki v medsebojni komunikaciji živi in raste. Dasi res uradni jezik ni najvažnejši zunanji znak tega občestva, pa je zato najvsakdajnejši in najvidnejši.

Te misli smo zapisali z željo, da bi tudi v naši pokrajini, kjer živi velika večina slovenskega ljudstva, uradi in oblasti upoštevali to osnovno narodovo pravico. Kaj ne bi mogli tudi goriški javni uradi nastaviti vsaj po enega uradnika, ki bi bil zmožen knjižne slovenščine? Zaradi pomanjkanja slovenskih šol v bližnji preteklosti je ta pojav mogoče razumeti, nikakor pa ne opravičiti, če imamo pred očmi pravice in zahteve naroda, ki hoče živeti.

Partizanska literatura - je resnice karikatura.

Partizanska vojna poročila moraš razumeti narobe. Tako boš zvedel približno resnico. Tako trdijo očividci, ki berejo ta poročila in strmijo nad nesramno lažnivostjo te zaslepljevalne propagande.

Sodelovati s komer koli v blagor svojega naroda, je pravo rodoljubje. Sodelovati s komer koli v pogubo in škodo svojega naroda, je zločin nad svojim narodom.

Opreznejši in bojzljivci

Kdor je odkrit sovražnik slovenskega naroda, ta ve, kje je njegovo mesto, ta je že v gozdu in v gorah, med roparji in tolovaji ali pa kje še čaka v mestih in po vaseh, kdaj se bo pridružil tisti fronti, ki se sicer imenuje »osvobodilna«, toda samo zato, ker osvobaja slovenski narod dragocenih življenj, ker mori slovenski narod, ker ropa in krađe na debelo.

Kdor pa javno noče moriti, temveč le na tihem ubija narodu zaupanje vase, kdor mu jemlje pogum, kdor prezira v skritih pogovorih kje v kakšnih kavarnah naše domobrance, naš list, stremljenje vsega slovenskega goriškega naroda na Goriškem po ozdravljenju, ta ti tiho pove, da je »pristaš srednje linije«. To so tisti, ki bogate na račun našega naroda, ki žive od bogatih in mastno plačanih služb, ki jih narod redi, dasi za njegov obstoj ne store nič.

»Sredinec« pristaš OR (kaj pomeni ta značka, glej našo prejšnjo številko), ti je pripravljen služiti komunistom za komunističnega terenskega zaupnika, hkrati pa tudi slovenskim (ali nemškim in celo italijanskim oblastem) po krivem naznaniti in obrekovati poštenega in delovnega človeka. Sredinec je tisti, ki računa s komunistično zmago v Gorici, sam pa ni korajzen, da bi šel h komunistom, zraven pa računa, da mu bo njegovo lepo posestvo in njegova hiša ostala, da bo še dalje ugleden trgovec, ugleden uslužbenec tega ali onega podjetja. Sredinec je tisti, ki noče nikjer sodelovati, razen pri partiji biljarda in je zraven trdno prepričan, da je to njegova sveta narodna dolžnost, ako še drugemu sredincu pri taki igri pomaga krajšati čas. Sredinci so tisti, ki so se izločili. Mi jih zaničujemo, oni v gorah pa bi jih v slučaju svoje zmage prav gotovo pobili. Naši ljudje, aktivni Slovenci na Goriškem, jih nočemo preganjati, ker se nam to ne zdi ne vredno, saj so zaradi svoje lenobe in večne oprezljivosti na vse štiri strani kaj majhni spriči naše moči. Toda, ako se nam bo zdelo vredno, tudi mi ne bomo poznali usmiljenja, kakor ga celo oni v gozdovih ne poznajo, zlasti ne s sredinci, čeprav ti z njimi simpatizirajo!

Aktivni Slovenci.

Širite „Goriški list“

DOPISI

IZ KOBARIDA

Odkar so prišli Domobranci v Kobarid, se v njem slovensko kulturno življenje bujno razvija. Slovenstvo našega Posočja se poudarja in se zbuja v novo življenje. Na vseh poljih se pozna blagodejen vpliv domobranske volje in zavednosti.

V nedeljo dne 9. 7. 1944. so šolski otroci priredili pod vodstvom g. Gruntarjeve in g. profesorja Urbančiča lično akademijo. Akademija se je vršila v prostorih gostilne Miklavč v Kobaridu, ker je pa nagajal dež, se je nadaljevala po prijaznem dovoljenju g. majorja Dietreicha v vojašnici 5. čete. Akademije so se udeležili g. major Ferenčak in g. major Dietreich skupaj s slovenskimi in nemškimi oficirji Kobarida. Navzoči so bili tudi gospod župan in gospod dekan. Po akademiji, ki je obsegala več enodejank in recitacij ter pevskih točk s tradicionalnim kolom, je spregovoril g. major Ferenčak, ki je poudaril zgodovinski moment današnjih dni in važnost Sl. nar. straže v Kobaridu, pod katere varstvom se lahko svobodno razvija slovensko kulturno življenje v Kobaridu. Ob priliki ponovitve akademije dne 16. 7. 1944. je spregovoril šef propagande v Kobaridu Lovrenčič Jože.

Dne 23. 7. 1944. so priredili Domobranci v Starem Selu pri Kobaridu protikomunistično zborovanje. Staroselcem in Krejcem so prinesli pravo slovensko čtivo in propagando. Na zborovanju je govoril šef propagande Lovrenčič Jože. V govoru je poudarjal poslanstvo Domobrancev v današnjih težkih časih in nujnost borbe proti združenim banditom vseh narodnosti, ki so se zakleli, da iztrebijo slovenstvo Posočja. Poslušalci so besedam mladega govornika navdušeno pritrjevali.

Domobranska posadka v Kobaridu je dobila svojo dvojčico postojanko v Trnovem. Ta nadaljuje s svojim delom. Razširila je svoje delovanje na Trnovo, Serpenico in okolico. G. poročnik Potočar neumorno dela in propagira domobransko gibanje.

Domobranci pa se udeležujejo tudi na športnem polju. Do sedaj so igrali že več tekem z Nemci v Kobaridu. Na vseh tekmah so se dobro izkazali vkljub temu, da so igre zgubili zaradi pomanjkanja treninga.

V Kobaridu pripravljamo za 6. avgusta 1944. narodno zborovanje, na katerem bo govoril pesnik in pisatelj dr. Joža Lovrenčič. Ustanavlja se tudi slovensko kulturno društvo.

Materinstvo

Nič ni bolj svetega, kakor žena, ki je rodila. Nič večjega ni, kakor njena ljubezen. Po materah šele smo vsi bratje. Po materah ena družina. Videl sem mater dojeti tuje dete. Videl sem in sem jokal. Videl sem skrb očetov. Kje si? Ljubezen mater je preseгла pravico moža. Zakaj jo imenujejo slabo? Ker je ženska? Zakaj jo ponižujejo? Otroci, ki gledajo Gospoda, ljubijo mater. Najsvetejši ljubijo najčistejšo. Mati. Tvoje ime je sveto... Tvoje ime je sladko v veke... Tako piše naš slavni pesnik in pisatelj Pregelj o materi v svojem *Plebanus Joannesu*. Res je materinstvo nekaj svetega. Mama, kako sladka je ta beseda. Otrokom je mati vse na svetu, pa tudi že odraslim je njeno ime najslajše. Mati je prva vzgojiteljica otrok. Dan in noč žrtvuje vse svoje sile za blagor svoje dece. Njena ljubezen ne pozna meje, njena čustva do otrok so globoka, plemenita. Mati biti, plemenita in ljubeča — je težko. Vendar pa, hvala Bogu, naš narod ima po večini dobre matere, ki so bile vzgojene pod okriljem poštenih, ljubečih in požrtvovalnih družin. Vzgoja v zdravem duhu povezana s pokorščino in ljubavjo napravi iz zdravih deklet — požrtvovalne in skrbne matere, katere sinovi in hčerke spoštujejo in ljubijo. Jasno je, da pri vzgoji dece ima besedo tudi oče. Pravi oče bo povsod, kjer koli je potreba, skrbel in podpiral vse delovanje matere za vzgojitev družine, da mu na starost postane ponos in veselje. Prava vzgoja otrok lahko rečemo, da je umetnost in naše dobre mamice so v tem oziru zares umetnice. Res je, da so tudi izjeme v materinstvu. Razume se, da tam vzgoja trpi. Živimo v hudi dobi, gazi se kar je človeštvu najsvetejšo. Narodi, družine, krvavijo, duh teme deluje na vseh poljih. Vsi čutimo gorje — naše duše, naša srca stokajo. Toda v tej borbi najbolj krvavijo srca materinstva. Mati! Tvoje ime je sveto, Tvoje ime je sladko v veke. K.i

Župnik Stanko Žerjal:

Prikazanja Matere Božje pri Bergamu v maju 1944

Koncem letošnje pomladi se je po vsej severni Italiji in tudi po Primorskem razširila novica, da se je nekje v Lombardiji prikazala Mati Božja. O tem so pisali tudi že mnogi italijanski katoliški listi, še bolj se je vest širila ustno po osebnih in pismenih stikih. Za 13. julij je ljudska govornica napovedovala še posebno izredne dogodke. Pristojni škof, t. j. ordinarij v mestu Bergamu je sicer izdal pojasnilo, da so te napovedi brez podlage, o majniških prikazanjih pa da je šele v teku stroga preiskava. Kljub temu se je tudi iz naših krajev odpravilo nekaj Slovencev na kraj prikazovanj. Tudi jaz sem bil tam in zdaj tu objavljam kratko poročilo o dogodkih, kakor sem

jih dognal iz prvih virov na licu mesta.

13. julija se ni zgodilo nič posebnega razen treh hipnih ozdravljenj, ki so zdaj predmet preiskav. pač pa se je tistega dne zbrala na kraju prikazanj množica nad petdeset tisoč ljudi, ki so v pekočem solncu na polju cel dan premolili. Kaj jih je prignalo skupaj? Deloma neko pričakovanje, da bi se 13. julija res utegnulo kaj izrednega zgoditi. Vendar je v vsej množici prevladoval duh molitve in pokore vse bolj kakor hlastanje za senzacijami. Pretresljive molitve za mir, ganljivi vzdih bolnikov za zdravje, prošnje za spreobrnjenje grešnikov so se dvigale znad polja proti nebu, ki so ga večkrat križala le-

tala ob tuljenju siren. Še nekaj je množica prosila: nadnaravnega znamenja, ki naj potrdi resničnost majniških prikazanj, da bo cerkvena oblast prisiljena priznati in dovoliti novo božjo pot. Vendar ljudstvo v ondotnem kraju čuti, da so bila nadnaravna prikazanja že z 31. majem zaključena in da je zdaj treba disciplinirano čakati na izid uradne preiskave.

Kaj se je pravzaprav doslej tam zgodilo? Cerkevna oblast se o tem še ni izrazila, zato je moje poročilo zgolj človeška kronika, ki sem jo vsak čas pripravil podvreči v revizijsko cerkvenim oblastem.

Mesto domnevnih prikazanj je župnija Ohiaie di Bonate, 10 km daleč od mesta Bergamo v Lombardiji, in sicer še bolj natančno frakcija Torchio di sotto. (Imena so kaj značilna: Ghiaie so sipine, plazovi. Ali ni ves svet danes podoben kupu razvalin, kupu grušč, ki je obležal v dolini kot ostanek težkega

plazu? Torchio — stiskalnica za olje. Zdi se, da je Mati Božja hotela na tem mestu iztisniti kapljo olja — milosti v človeška srca.) V tem kraju živi družina revnega tovarniškega delavca Roncallija. Oče in mati in osem živih otrok v starosti od 18 let navzdol.

Med njimi Adelica, rojena 23. aprila 1937., učenka prvega razreda ljudske šole. Tej se je 13. maja zgodilo, da je nabirala rože za Marijin domači oltarček, da se je tedaj na travniku hipoma zamaknila in videla Mater Božjo, ki ji je naročila, naj se vrne na ta kraj nadaljnih osem dni zaporedoma ob isti uri, to je ob šestih zvečer. Prikazanj je bilo vsega trinajst, namreč od 13. do 21. maja, potem pa še od 28. do zadnjega maja. Kaj je deklica videla? Mater Božjo z Detetom Jezusom v naročju in s sv. Jožefom ob strani, nekaterikrat menda samo Mater Božjo, enkrat pa neko čudno svetišče s sv. Družino

in štirimi živalimi v njem. Tako zatrjuje deklica. Z Materjo Božjo se je tudi pogovarjala. Kaj pa? Razni listi in zasebna poročila vedo povedati precej stavkov, ki naj bi jih bila Marija deklici izgovorila, a vsa ta poročila se med seboj ne ujemajo popolnoma. Kolikor sem mogel iz najboljših virov (ki so pa najbolj molčeči), je resnično, da je Božja Mati med drugim zrekla sledeče stavke:

»Ljudje naj več molijo in delajo pokoro!«

»Matere naj bodo dobre in pametne, da se bodo njih hčere naučile od njih zgleda lepega krščanskega življenja.«

»Naj ljudje molijo rožni venec, in sicer dobro, iz srca!«

»Če bodo ljudje, molili in delali pokoro, bo vojna končala že v dveh mesecih.«

Še nekaj drugih besed je Marija povedala deklici, a te bomo v vsej pristnosti zvedeli šele takrat, ko bo cerkvena oblast objavila izid svoje preiskave. Resnično je tudi to,

VESTI IZ GORICE IN DEŽELE

POLETNA RADOST V NAŠEM MESTU

Kopanje je sport, ki ne ustreza le naši želji po razvedrilu in užitku, pač pa koristi zdravju. Sonce, svež zrak in voda so trije glavni varuhi zdravja. Če po navadni kopeli v banji se počutimo spočite in lahke in pripravljene za dela, ki zahtevajo od nas veliko energije, bodisi fizične ali duševne. Večjo korist pa nam nudi kopel na prostem v tekoči vodi, kjer razgibamo s plavanjem vse mišice, ki so doslej tako dolgo počivale. Zato je plavanje še posebej priporočljivo onim, ki so telesno slabo razviti, ki prebijejo večji del dneva v zaprtih prostorih in ki večinoma opravljajo svoja dela sede. In to so razen svobodnega kmeta skoraj vsi ljudje. Večino poklicev izvršujemo v uradih, tovarnah, laboratorijih, na najslabšem položaju pa so gospodinje, ki morajo vdihavati skoraj ves dan razne pare in prenašati neznošno vročino. Zato pa hrepenimo vsi po nedelji, ko smo prosti in smemo ven v naravo. Cilj vseh je Soča. Mladi in odrasli, pohitimo tja. Med tednom premišljujemo, kateri kraj si bomo izbrali to nedeljo, in o-

braz se nam kar zvedri ob misli na prijeten hlad, ki nas bo objel, ko bomo skočili v mrzlo Sočo. Njena mrzlotla nam sprva kar vzame sapo, da odpiramo usta kot riba na suhem, a kmalu se ojunamo in z radostjo režemo hladne valove.

Prav svojevrstno veselje nudi kopanje otrokom. Ti se za odrasle niti ne zmenijo. Skačejo in brozgaajo po plitvi in globoki vodi kot povodni možje. Strahu pred vodo sploh ne poznajo. Večkrat imajo od vode popolnoma modre ustnice in v vetru kar drgetajo od mraza, pa se za vse te neprijetnosti niti ne zmenijo. Saj ne utegnejo! Ta si veže črva na trn; videl je prav lepo ribico in zdaj jo hoče ujeti. Spekel jo bo kar tu. Poprosil bo za žigalice, zanečil s suhladjo ogenj in pečenka bo kmalu gotova. Teknila bo pa prav gotovo bolj kot kakšna zelenjavna juha doma, ki je prav malo ali pa nič zabeljena. Nekateri pa so si »narabotali« polne srajce krompirja in zdaj ga pečejo tam za veliko skalo, kjer so varni pred radovednimi očmi kopalcev.

Otročad pa si zida gradove, mostove in jezove iz rahlega peska in blata.

Odrasli se tudi sončijo. Nočejo zanemariti lepe prilike, da utrdijo s soncem kožo in napravijo odporno proti raznim boleznim. Poleg tega pa se še boje, da bi jih presenetil dež. Tako se je namreč že navadil, da jim pride ponagajat prav vsako nedeljo. Tistim oblakom tam na zahodu ni prav nič zaupati. Kar naenkrat bodo temni in polni dežja. Ker jim je breme pretežko, da bi ga mogli nositi na svojem izprehodu po obširnem nebu, ga bodo odložili prav gotovo ravno nad kopalce. In dež bo lil kot iz škafe. Previdnejši kopalci kar pospravijo svoje »šotore« in odidejo, dokler je še čas. Čez dobro uro pa se jim že smeje sonce in jim kaže osle, ker so se zbalii osvežujoče plohe. Nič ne stori. Dovolj so se naužili zraka, sonca in marsikdo žal tudi vode. Ni bilo prav prijetno, ko jim je kloktala po grlu navzdol, a vsak kopalca mora spoznati okus vode, sicer ni kopalca na mestu. Rada.

Manifestacija zvestobe Führerju

je bila po ponesrečenem zločinskem atentatu tudi v Gorici. Predstavniki vojske, SS in policije ter številni povabljeni gostje so se zbrali v slavnostni dvorani nemškega svetovalca. Svetovalec Goriške pokrajine Oesterreicher je v svojih izjavah izrazil ogorčenje nad zločinom. Ob sklepu je poudaril, da sta izšla nemški narod in njegova vojska iz te težke preizkušnje okrepljena za nova dejanja. Manifestacija zvestobe Führerju je bila zaključena z obema himnama.

BOJ PROTI ČRNI BORZI

Pokrajinski urad za nadzorstvo cen sporoča:

Milano Angelo, lastnik tvrdke A. Milano, veletrgovina z vinom in žganimi pijačami v Gorici, Corso Verdi 36, je bil kaznovan z denarno kaznijo 70.000 lir in s plačilom stroškov v znesku 7.000 lir, ker se je prekršil proti čl. 2 uredbe za pobijanje oduševstva.

Bigot Giovanni, trgovec z živili v Gorici, Garibaldijska ul. 6, je kaznovan z denarno kaznijo 40.000 lir in s povračilom stroškov v znesku 4.000 lir, zaradi istega prestopka.

Maselli Antonio, industrijalec v Gorici, Garibaldijska ul. 6, je kaznovan z denarno kaznijo 5.000 lir, z zapleno nedovoljenega dobička 11.652 lir in s plačilom stroškov v znesku 500 lir.

Kazni radi zapredkov

Pred posebnim sodiščem v Gorici so bili obsojeni 61-letna Ana Olvo na 300 lir globe, ker je pridržala 3,5 kg zapredkov, 42-letni Guido Brumat iz Borgnana na 300 lir, ker je pridržal 4 kg zapredkov. Silva Bresan iz Medeje pri Krminu na 300 lir, ker je pridržala 3 kg zapredkov, Lucija Zuljan iz Medeje in Firmina Mondolo iz Medeje na 300 lir globe zaradi pridržka 3 kg zapredkov. Peter Romanut iz Brazzana pri Krminu na 260 lir globe, ker je pridržal 2,6 kg zapredkov, Leonida Pollo iz Krmina na 240 lir globe, ker je pridržala 2,4 kg zapredkov, Marija Luiza iz Borgnana na 320 lir globe, ker je pridržala 3,2 kg zapredkov, Elizabeta Lisica iz Krmina na 500 lir globe, ker je pridržala 1 kg zapredkov, ki bi jih morala oddati v zbiralnico.

Gangstrski rop sredi Gorice

V sredo okrog 2. popoldne so vdrli v prostore tvrdke Orzan v ulici Malta trije moški, ki so se pripeljali s tovornim avtomobilom. Razbili so telefon in čuvaja prisilili, da je poklical lastnika. Tolovaji so hoteli nato prisiliti lastnika g. Orzana, da jim izroči sto kvintalov olja in deset kvintalov sira. Medtem pa so jih presenetili policisti, ki so bili na sledu za avtomobilom, ki je nekaj minut preje izginil iz garaže podjetja Ribi. Čeprav je policija nepričakovano prišla, so se tolovaji vendar znašli. Dva od njih sta jo jadrno popihala skozi okno na ulico Tunis, eden pa je padel v roke pravice. Komu je bilo namenjeno ukradeno blago, ni znano. Gotovo je, da tu ne gre za navadne tatove.

Kvestor Bruni premeščen v Videm

Za novega kvestorja videmske pokrajine je bil imenovan podpolkovnik *Nikolaj Bruni*, doslej dodeljen k goriški kvesturi s posebno nalogo, zaupano mu od notranjega ministristva.

Kvestor Bruni se je udeležil bojev na Balkanu in je služboval tudi v ljubljanski pokrajini.

PRIJAVA STAVBNEGA GRADIVA

Stavbne tvrdke so dolžne vsak mesec prijavljati prefekturi (4. oddelek) stavbno gradivo, orodje, stroje itd. Prva prijava mora upoštevati stanje 5. julija 1944. Oddati jo je treba v treh izvodih.

NAJIDENO

Našla se je zlata verižica z obeskom. Shranjena je v blagajni občinske uprave.

Kdor more dokazati, da je lastnik te verižice, je vabljen, da jo dvigne.

OSEMDESETLETNI STARČEK UTONIL V SOČI

V sredo 26. t. m. so proti večeru izvlekli iz Soče poleg mosta 9. avgusta utopljenca, v katerem so prepoznali 87-letnega Hanibala de Comelli, stanujočega v ulici Diaz št. 5.

Starček je šel omenjenega dne na sprehod po bregovih Soče ter se ustavil na nabrežju poleg železniškega mostu. Zaradi vrtočlave je strmo glasil v reko, ki je na tistem mestu deroča in globoka ter utonil.

Neprijetnosti Gorice

Vsi pojo slavo le lepotam Gorice, nihče pa ne omeni neprijetnosti, ki jih srečujejo v jutranjih urah na poti v službo. Gospodinje in služkinje so se tako razvadile, da strepajo krpe za prah in celo manjše preproge kar skozi okna, ne meneč se za mimoidoče. Pa to ni le v stranskih ulicah, ampak tudi na Korzu, ki velja za najčistejšo goriško ulico. Najbrže še niso občutili na lastni koži, kako neprijetno dene tak jutranji pozdrav prahu, papirčkov in tudi neljubih domačih živalic. Na predpise hišnega reda in mestne snage pa so prav gotovo pozabile, ali pa mislijo da zanje ne veljajo, ker stanujejo v višjih nadstropjih in se lahko skrivajo očem postavě.

Hišniki še vedno pozabljajo, kaj je njih dolžnost. S kakšnim veseljem in užitkom zamahujejo s svojimi meflami po prašnih hodnikih, da se

praši na vse strani. Prav res bi morali imeti malo obzirnosti do potnikov in poškrpiti hodnike.

Mnogi so pa celo tako brezobzirni, da vlivajo vodo skozi vrata na cesto, ne da bi prej pogledali, ali ore kdo mimo ali ne. Tako te namoči dež in sicer umeten, kar sredi jasnega dneva. Res je navada železna srajca, a omikana oseba ne bo nikdar kršila cestnega reda, ki je sam na sebi umljiv in zato protestiramo proti »inteligentnim damam« in njihovim služkinjam, ki otepajo celo ob desetih na najlepši ulici prah s svojih vedno umazanih preprog, naj bodo previdne, zakaj utegne se pripetiti, da bodo svojo nesnago na javnih ulicah stresle na človeka, ki bo razžaljen in bo energično protestiral. Kar velja za vsa evropska mesta, velja tudi za Gorico.

Ljubitelj

lepega mesta Gorice.

SEZNAMI TRGOVCEV IN POTUJOČIH TRGOVCEV

Pokrajinska zveza trgovcev v Gorici objavlja, da so bili sestavljeni sezname trgovcev in potujočih trgovcev za avgust: pri okrajnem davčnem uradu v Gorici za občine Kanal, Čepovan, Komen, Grgar, Miren, Dornberg, Opatjeselo, Renče, Anhovo, Šempas, Štanjel, Šmartno pri Kojskem, Trnovo in Temenica; pri okrajnem davčnem uradu v Ajdovščini za občine Ajdovščina, Črniče, Rihemberg, Sv. Križ pri Ajdovščini, Št. Vid pri Vipavi, Vipava in Col; pri okrajnem davčnem uradu v Krminu za občine Krmin, Dobrovo v Brdih in Dolenje v Brdih; pri okrajnem davčnem uradu v Idriji za občine Idrija, Črni vrh nad Idrijo in Cerkljano; pri okrajnem davčnem uradu v Tolminu za občine Tolmin, Breginj, Kal nad Kanalom, Kobarid, Grahovo, Bovec, Sv. Lucija in Soča.

da je Marija zaupala deklici neko skrivnost, ki naj bi jo ta razodela sv. očetu ali škofu. Ponovno pa je Marija poudarila molitev in pokoro. Ko je deklica prosila Marijo novega vsem vidnega znamenja, da bodo vsi verovali v resničnost prikazanja, ji je Marija odgovorila, naj to skrb prepusti njej. Deklica je Mariji sporočila tudi razne prošnje ljudi, ki so se ji priporočili in tudi za te je Marija dala primeren odgovor. Vsako prikazanje je trajalo dobrih deset minut, eno pa je bilo dolgo dvajset minut; takrat je deklica z Marijo molila rožni venec.

Na kraju prikazanj zdaj gradijo zasilen paviljon. Romarji pa romajo v Ghiaie zlasti prosit miru. Ljudstvo v Lombardiji zdaj pričakuje, da bo prav kmalu konec vojne, ker se je Matič Božja prikazala. Takšno pričakovanje je bilo že za 13. julij, pa je slonelo na zmoti. Matič Božja je namreč obljubila konec vojne v dveh mesecih ne absolutno,

ampak pod izrečnim pogojem, če bodo ljudje bolj molili in delali pokoro. In mala vizijonarka Adelica neprestano ta pogoj ponavlja. Torej je konec vojne odvisen od ljudi samih. Le žal tudi v zadnjih dveh mesecih nikakor ni opaziti kaj več molitve ali pokoro, niti ne manj greha. 13. julij so razupili kot dan, ko se izpolnita dva meseca od prvega Marijinega prikazanja. Toda napoved gledč konca vojne sploh Marija ni dala 13. maja, ampak šele proti koncu svojih prikazanj. Torej je treba šteti dva meseca od tistega dne, ko je Marija o vojni govorila. Iz ust sicer neuradnih, vendar dobrih prič na Ohiaiah sem slišal, da je Adelica po Marijinem navdihu izjavila, da so sploh vsi četrtki po 13. juliju dobri, ugodni dnevi. Že 13. julij je padel na dan četrtka, naslednji četrtke je bil 20. julija. Morda se je katera teh dni vendarle kaj posebnega zgodilo. Komur se

ljubi, naj zdaj zasleduje dogodke ob četrtkih.

Vest o videnjih se je razširila najprej med otroki, potem med odraslimi, starši so zvedeli šele četrty dan in oče, ki ni hotel verjeti, je deklici najprej prisolil dve zaušnici, češ da laže (to mi je mož sam povedal). Že po treh, štirih videnjih se je vest tako na široko razširila, da so začeli radovedneži v tisočih, potem v desetisočih in nazadnje v stotisočih prihajati na kraj prikazovanj. Ti romarji niso imeli sreče videti Marijo, pač pa so neprodirni gneči iz najneposrednejše bližine mogli opazovati deklico med zamaknjenjem ter kontrolirati, ali je dekličinim izpovedim verjeti ali ne. Deklico so med samimi videnji opazovali tudi zdravniki več narodnosti. Ti so ugotovili, da je deklica vsestransko telesno in duševno zdrava ter da je med zamaknjenjem tako neobčutljiva, da se tega ne da naravno razložiti. Romarji so privedli s se-

boj tudi bolnike. In glej: vsak večer se je zgodilo nekaj hipnih ozdravljenj. Mnogi romarji pa tudi mnogi neudeleženci v bližnji in daljni okolici so opazili tudi neke izredne pojave na soncu, zlasti 21. in 28. maja. Pozneje so prišla poročila o nekih spremembah na soncu celo iz Tridenta in 13. julija celo iz Aoste. Istega dne 13. julija so opazili enake pojave celo na Goriškem v Črničah. Tu pa moram povedati, da zvezdoslovje take pojave, namreč vrtenje sonca, že pozna in da je mogoče to tudi naravno razlagati. Vendar Lombardci okrog Bergama trdijo, da je le čudna okolnost, da se sonce nenavadno spreminja prav v istem času, ko se Marija prikazuje. Ljudstvo v bergamski pokrajini in v bližnji soseščini je že tekom zadnjih prikazanj vrglo vse predsodke in pomisleke proč ter z mirnim prepričanjem veruje v resničnost prikazanj. Dan za dnem pri-

hajajo v Ghiaie romarji molit in prosit milosti. V župnijski cerkvi sta stalno v pomoč dva redovnika, ob nedeljah še več, kajti cele noči so oblegane spovednice in še v popoldanskih urah prihajajo romarji teš k sv. obhajilu. V dveh mesecih se je v Ghiaiah med romarji izvršilo več stotin nenavadnih in nenadnih spreobrnjenj, celo bergamski škof je moral priznati silno prebujenje vere. Doslej je prijavljenih več ko sedemdeset hipnih ozdravljenj od težkih boleznih. Mala vizijonarka Adelica zdaj prebiva v nekem samostanu pri uršulinkah in je ni dovoljeno komurkoli obiskati. Pač pa ji ljudje sporočajo in priporočajo pismeno najrazličnejše težave v molitvi. Tudi jaz sem ji potom prevzvišenega škofa v Bergamu sporočil prošnjo, naj zmoli Oče naš za trpeči slovenski narod. Zagotovljeno mi je bilo, da bo že naslednji dan zmolila v ta namen - cel rožni venec.

Vesti iz Trsta in okolice Kmetijstvo

Uredba o tkaninah

Ker so se zaradi vojne za civilni sektor razpoložljive zaolge tekstilnih izdelkov skrčile, je treba v zagotovitev kritja prvenstveno najnujnih potreb delovnega ljudstva izdati posebne ukrepe.

Na podstavi danega mi pooblastila odredjam takole:

Člen 1. — Racionirani tekstilni izdelki se smejo od 1. julija 1944 dalje v pokrajinah Trst, Videm, Gorica, Reka, Pulj in Ljubljana oddajati potrošnikom (posameznikom kakor tudi pravnim osebam zasebnega in javnega prava) ne več na odrezke oblačilnih izkaznic, kakršne koli vrste, marveč samo na posebne nakaznice. Kolikor so za posamezne predmete dopuščene ali so še dopustne izjeme od prodajne prepovedi proti oddaji točk oblačilne izkaznice, izda natančna navodila pristojni prefekt kot predsednik Pokrajinskega gospodarskega sveta.

Člen 2. — Trgovci na debelo in proizvajalne tvrdke smejo z veljavnostjo od 1. julija 1944 dalje oddajati tekstilno blago trgovinam na drobno

vseh vrst samo še proti oddaji ustreznih uradnih posebnih pooblastilnic. Določbe o izdajanju nabavnice (buoni di prelevamento) v zameno za točke oblačilnih izkaznic in nakupnic (buoni di acquisto), ki se oddajo v trgovini na drobno, se začasno ukinjajo.

Člen 3. — Na novo uvedene posebne nakaznice za potrošnike (po čl. 1.) in posebne pooblastilnice za trgovce (po čl. 2.) izdaja po svojih navodilih, ki izidejo hkrati, pristojni Pokrajinski gospodarski svet oziroma po njegovem nalogu odrediti urad.

Člen 4. — Prefekt kot predsednik Pokrajinskega gospodarskega sveta izda izvršilne določbe po svojih smernicah in jih krajevno objavi.

Člen 5. — Dosedanji predpisi o gospodarjenju s tekstilnim blagom ostanejo v veljavi, kolikor ne nasprotujejo mojim odredbam.

Člen 6. — Kršitve te naredbe se kaznujejo po veljajočih zakonskih določbah.

Trst, dne 24. junija 1944.

Vrhovni komisar:
Rainer s. r.

PRED POSEBNIM SODIŠČEM V TRSTU

je bil obsojen Feliks Babaico iz Pulja na 28 let in 7 mesecev ječe ter 34.000 lir globe in plačilo pravnih stroškov, ker je prodal po pretirani ceni 27 metrskih stotov moke, 12 metrskih stotov testenin in 7 metrskih stotov riža.

TATVINE MED LETALSKIM ALARMOM

V zadnjem času so opazili, da so bile med letalskim alarmom na Opčinah načrtno izvedene večje tatvine po stanovanjih. Preiskava je dognala, da je tatvine organiziral kriminalen tip, ki se je pri tem posluževal 8 do 12-letnih otrok, da so po njegovih navodilih kradli in ropali po stanovanjih. Škoda gre v več tisočev hr. Policija raziščuje zadevo.

PONESREČENCI

32-letni železničar Avgust Bon iz Ulice zvončkov 175 si je med službo ranil desnico. 42-letni Ivan Doljak iz Vrde-lja-Školjeta 218 je padel z drevesa in se je potolkel po glavi. Levico si je ranil med igro z nekim sovrstnikom 10-letni Klavdij Celibera. Klavdij je priletel z višine na 49-letnega čuvaja Santa Saipo, ki ima ranjeno glavo. 37-letni kmetovalec Karol Furlan iz Gornje Grete 386 si je pri padcu zlomil desno ključnico.

Sport

ODMOR V JADRANSKEM PODROČJU

Naši bralci so brezdvomno že sami opazili, da je važnejše sportno delovanje v Jadranskem področju nekako zastalo. Res ni več velikih sportnih dogodkov. Nekoliko so krive temu razmere, nekoliko tudi bližajoči se avgust, ki je že itak pomenil za sportnike mesec počitka. Razen rednih konjskih dirk v Trstu in manj važnih srečanj na polju lahke atletike in nogometa, nima kronist ničesar beležiti. Edina stroka, ki bi v tem letnem času morala biti v polnem delovanju, je plavanje in waterpolo. Vojne razmere pa so tem sportnim strokam odvzele skoro vsako možnost udeleževanja, ker ni mogoče organizirati važnih tekem. Lokalna srečanja pa v teh strokah vzbujajo le relativno zanimanje. Kolesarstvo je prisiljeno počivati, tako tudi vsakovrstne cestne dirke. - V. R.

Nagrada za zvesto delo

Dobroznana tržaška tvrdka Smolars Nipote je praznovala te dni jubileje dela pri tvrdki devetnajstih njenih uslužbenecov, od katerih eden je praznoval 50 letnico dela in drugi 30 letnico. Vsem jubilarom je bila ob tej priliki izročena lepa diploma in dobili so tudi primerne darove od tovarišev in tvrdke. Lepa in redka slavnost, ki dela tržaški papirnici in tiskarni zaslužno čast.

Zatamnitev, prestopniki in pokora

Precej ljudi se je pred nekaj dnevi moralo zagovarjati pred tržaškim sodiščem radi zanemarjenosti v zatamnitvi lastnih stanovanj. Trmoglavost je nekatere precej drago stala, ker se sodišče ni omejevalo na denarne kazni, temveč je nekaterim prišlo tudi ne ravno lahke zaporne kazni. Tako smo izvedeli, da je bil neki Emilio Toti obsojen razen globe na 15 dni zapore. Tudi Laura Gorian in Antonia Linassi, stanujoče v ulici Ugo Foscolo 29 so stali pred sodiščem. Linassi je tudi dobila 15 dni, dočim je bila Gorian oproščena. Pazite torej na zatamnitev!

VSE OSEBE TRŽAŠKE POKRAJINE,

ki imajo govedo in perutnino, morajo v 10 dneh prijaviti število goveda in perutnine.

40.000 PAROV ČEVLJEV

prejmejo v okviru prizadevne pobudnosti delovnega urada tržaški delavci in njihovi svojci. Razen tega bo razdeljenih 10.000 parov čevljev za delo. Tudi so razdelila vodstva posameznih obratov te dni svojim delavcem 10.000.000 cigaret brez odrezkov tobačnih nakaznic.

AVTOBUSNE SPREMENBE.

Na avtobusni progi Reka-Opatija-Lovrana so bile uvedene sledeče spremembe: Vožnji z Reke v Opatijo ob 8.30 in 14.30 se podaljšata do Lovrana, vožnji iz Opatije in Voloskega na Reko ob 17.45 in 18. se preložita na 18. in 18.50. Razen tega se uvedeta vožnji iz Lovrana na Reko ob 9.15 in 16.30.

2.000 ŽIVILSKIH NAKAZNIC UKRADENIH

Deželnemu prehranjevalnemu uradu na Reki je bilo ukradenih 35 zavojev z 2000 živilskimi nakaznicami. Oblastva poizvedujejo za krivci.

Zdravilna moč rastlin

Da je kamilica brezpomembna poljska rastlina, izvrstno, vesplošno zdravilo in da nam marsikdaj prihrani zdravnika, o tem ve že vsak otrok in nihče se več ne smehlja malovrno, če sliši o njej. Skozi vsa sto- in tisočletja so ljudje poznali in znali ceniti zdravilno moč raznih zelišč in tudi današnje zdravilstvo jih zelo upošteva.

Ob marsikateri bolezni, ob malih in velikih poškodbah si lahko najdemo uspešnih zdravilnih pripomočkov, ki nam jih je Bog dal v naravi. Včasih si lahko pomagamo kar s svežo rastlino. Če smo se na primer ranili in nam rana močno krvavi, denemo nanjo nekaj listov trpotca. Tudi za pike žuželk čudovito pomaga. A ne samo, da je tako vesplošno koristen, tudi najdemo ga lahko povsod in nam je ob vsaki priliki pri roki. Trpotec ustavlja kri in vleče skupaj rano.

Prav za prav so bolj redke take rastline, ki jih lahko uporabljamo kar sveže. Večino moramo kuhati, kar pa nikakor ne predstavlja bogve ka-

ko velikega truda. Saj je v primeru potrebe tako hitro narejen čaj ali ovitek iz kuhanih listov. Pri krvavitvah, celo pri notranjih, uspešno uporabljamo koprivo, hrastove liste, ivanjščico ali kresnico, žajbelj, rman, krvomočnico in preslico.

To je samo eden izmed nesčetih primerov. A tudi ob mnogih drugih prilikah si lahko pomagamo brez zdravnika, ali vsaj olajšamo bolezen, dokler ta ne pride. Za vnetje v grlu ali če nas iz katerega koli drugega razloga boli v grlu, nam bo uspešno pomagalo grgranje žajbljevega čaja.

Za pomirjenje živcev lahko uporabljamo poleg baldrijana tudi še kamilice, melišo in druge. Kamilice so zelo uspešno zdravilo proti želodčnim težavam. V istem primeru lahko uporabljamo tudi meto, tavžentrožo, cikorijo, encijan in še marsikatero drugo cvetlico in zel.

Bolne oči izpiramo v kamilični kopeli ali v zavrelci iz sladkega janeža. Saj je zdravilnih zelišč toliko, da jih ni mogoče tukaj vseh naštetih. Navedli smo le nekaj primerov. Skoraj bi lahko trdili, da raste za vsako bolezen primerna zel. Umetnost pa je v tem, da odkrijemo, kje tiči zdravilna moč, ali v korenini ali v listih ali v cvetovih.

Odgovorni urednik: Dr. Milan Komar - Gorica

Večno zanimiva

ADRIA
ILLUSTRIRTE
danes nova številka!

Na srebrni obli

S Petrom sva pustila Tomaža Martinemu varstvu in mahnila naprej peš. Voz naj bi počakal do najine vrnitve. Krater sva obšla ob vzhodu Platona in se vzpenjala vse višje na goro. Pot ni bila tako lahka, kakor se nama je videla od spodaj. Naletela sva na kamnita polja in razpoke, ki sva se jim morala izogibati. Bila sva nenavadno dobre volje. Sonce, ki še ni stalo visoko nad obzorjem, naju je prijetno grela, bilo nama je toplo in lahko. Vse naokoli so se nama odpirali čudoviti razgledi. Skale, ki so jih prepletale sence črne kakor smola, so se iskriše v slepečem soncu — prava simfonija čudovitih, mavričnih barv. Stopala sva po zakladih, ki bi mogel zanje na Zemlji kupiti kraljevstva in krone: med okrušenimi skalami so zamolklo krvavo žareli rubini, iz daljav so blestele žile malahitov, podobne travnikom, po katerih so bili razsejani drobci oniksov in topazov in se svetili kakor cveti, tu in tam je iz razpoke, ki je vanjo prodril

sončni žarek, brizgnil mavrični curek bleščave — skratka, prava orgija svetlobe, ki se je lomila v velikanskih prizmah gorskega kristala.

To nezasišano bogastvo, ki ga je samovoljna narava nagradila na enem samem mestu, naju je mamilo in begalo obenem, sčasoma pa sva se tako privadila gledati te nikomur korjstne zaklade, da sva teptala po njih kakor po mnavadnem kremenju.

Čarobna okolica naju je silno prevzela: bila sva razigrana kakor že dolgo ne. Pozabila sva vse tegobe in žalosti, pozabila Tomaževo bolezen, prestane napore in nesreče, nevarnosti, ki še preže na nas, pozabila negotovo prihodnost. Veselila sva se, kakor se veseli otrok majskega jutra in lepe pokrajine. Privadila sva se do dobra nerodnim zrakohranom. Misel na nevarnost, ki nama je z njo grozila praznosta vse naokoli, ni motila najine dobre volje navzlic nedavni Tomaževi nezgodi.

Premetavala sva ogromne kamne in skalnata z visokih skal, saj je bilo te lo neprimerno lažje in mišice nič slabše kakor na Zemlji.

Te izbruhe dobre volje je motila le misel, da je treba pohiteti. Zraka in hrane sva vzela s seboj za štirideset ur, kar nikakor ni bilo preveč, saj

bi naju utegnili doleteti nezgoda, ki bi naju primorala, da se zakesniva.

Ni prešlo deset ur, pa sva že stala vrh prelaza. Pred nama se je razgrnil pogled na skrivnostno notranjost Platona. Severni greben obroča, kakih sto kilometrov od nas, je bil na pglad kakor orjaška žaga z neštivilnimi, skrhanimi zobmi. Vse do tega grebena se je razprostirala gladka ravnina, temnosiva kakor tiko, usahlo morje. Le tu in tam so jo sekali malce jasnejši, široki pasovi, po katerih so bili redko posejani nizki kraterji, podobni plitvim kotlinam. Notranja stena je padala strmoglavo v brezno. O tem, da bi mogli tod z vozom, ni bilo govora.

Brezupna žalost je zavela v naju iz tega morja smrti. Ni si moči zamisliti pokrajino, kjer bi bilo več miru in več mrtvotve. Tu celo skale plavajo nekam počasi in leno v globino, ogromni vrhovi, temni tudi v sončavi, se dvigajo zaspano, okorno, nevoljno, le zato, ker jim je bilo tako ukazano, da morajo stati na straži in obkoliti to strašno, puščobno sivo ravnino.

Nazina veselost je na mah splahnela.

Čudno, kako se dojmi pokrajina človeškega srca. Molče sem gledal to puščavo in nisem mogel odtrgati oči od nje. Srce mi je stisnilo kopnenje

ne vem po čem in po kom... Nana-domaj se mi je zaddelo vse skupaj ničevno, moreče, nevredno napora. Zamikala, vabila me je tista Smrt pomirjevalka, ki me je še nedolgo tega, ko mi je visela nad glavo, navdajala s tako peklenkim strahom.

Cutil sem, da me pogled v to pokrajino ubija. Nisem je mogel dlje prenašati, pa sem vendarle moral zbrati vso svojo voljo, da sem od nje odtrgal oči.

Obrnil sem se proti jugu in proti srpu Zemlje, ki je svetil na nebu. Za pot pri vstopu, se je razprostiralo Morje nalivov. Neskončna, neskončna, zakleta ravan... Gledal sem na njo kakor nekoč s prelaza pod Nrastotom, le da je takrat ležala še pred mano, neznana pot do neznane, začelene dežele — zdaj je bila za nami...

Siva je bila, mrtva in daleč kakor takrat, samo da se je namesto osončenih vrhov Timohara in Lamberta dvigal pred mano v senco zaviti Pito in dalje proti vzhodu Piton... Srp Zemlje je visel nad tem morjem, že bliže obzorju kakor vrhu neba. Tako mi je bilo, ko da je ta ravnina široka cesta, ki vodi od Zemlje sem k nam. Kako strašna, kako težka, kako dolga pot! Preden smo jo prevozili, je šlo Sonce dvakrat preko nas kakor živ, plameneč ogenj, dva-

krat so nas objele mrzle, dolgotrajne sence. In koliko naporov, koliko pri-god in trpljenja! Pot z Erastotena, smrtonoino poldnevni žar, potem leden mraz in znova prividi smrti, ki nas je spremljal toliko ur. Potlej smrt nesrečnih bratov, Tomaževa nezgoda in bolezen... S smrtjo O'Tamora se je začela ta pot... kako jo končamo?

Pogrezal sem se v te mračne misli in nedoma me je oblo neznansko kopnenje po Zemlji, ki je visela tam nad neizmerno ravanjo — ko me je zmotil Varadolov krik. Obrnil sem se kar moči hitro, uverjen, da nama je spat nesreča za petami. Peter pč je stal čil in zdrav kraj mene in mi kazal z roko proti stenami Platona. Pogledal sem tja: droben oblaček, ne, komaj senca oblaka, je zakrivila vzhodno goro, ki so se še ravnokar razločno videli.

Vztrepetal sem ob tem pogledu, kakor da se tam ni zganil oblak, marveč so se zgenile same gore in stopile proti nama. Peter je vpil skoz cev: »Oblak! Torej je tam ozračje, zrak! Tam bomo mogli dihati!«

Blazna radost je zvenela iz teh besed, polnih upanja. Resnično, nad to ravnino smrti, kakor sem jo imenoval, se je pokazala prva iskrica življenja. (Nadaljevanje sledi.)